

Onderwerp Raadsvoorstel inzake regionaal gezondheidsbeleid
Vergaderdatum 17 september 2025
Zaaknummer 20250107153548

Aan de Raad

Voorstel

De gemeenteraad wordt voorgesteld:

In te stemmen met het concept Regionaal Gezondheidsbeleid 2025-2030 "Gezondheid nu, voor later!"

Inleiding

Gemeenten hebben de wettelijke plicht om gezondheidsbeleid te ontwikkelen en te voeren. De 16 gemeenten in Zuid-Limburg doen dit al meer dan vijftien jaar gezamenlijk op regionaal niveau. Begin 2024 zijn de gemeenten, samen met de GGD, gestart met het proces om te komen tot het nu voorliggende nieuwe regionaal gezondheidsbeleid voor de periode 2025-2030, getiteld 'Gezondheid nu, voor later!' In het proces zijn de vele ontwikkelingen binnen het gezondheidsbeleid meegenomen en zijn de Gemeentelijke Regiegroep Gezond Zuid-Limburg, de Stuurgroep Trendbreuk en de adviesraden sociaal domein van alle Zuid-Limburgse gemeenten betrokken geweest.

Argumentatie

1. Met deze nota geven we richting aan het regionaal gezondheidsbeleid van de zestien Zuid-Limburgse gemeenten voor de periode 2025-2030.

Het vaststellen van gezondheidsbeleid is een wettelijke verplichting voor gemeenten, bepaald in artikel 13 van de Wet publieke gezondheid.

2. Gezondheidsbeleid vraagt om een lange adem; we kiezen met deze nota voor een periode van zes jaar

Deze termijn sluit ook aan bij de vorige nota waarin het streefjaar 2030 genoemd werd om een kwart van de gezondheidsachterstanden in 2030 te hebben ingelopen.

3. De gezondheidsachterstanden zijn volgens recente monitorresultaten van de GGDZL nog niet afgenomen

Dat betekent niet dat de gezamenlijke inspanningen van de gemeenten en vele organisaties zinloos zijn. Er zijn genoeg voorbeelden dat we de afgelopen periode veel hebben bereikt en goede stappen hebben gezet. Het laat wel zien dat gezondheidsachterstand een hardnekkig probleem is in de regio en gezondheidsverbetering nóg meer inspanning en bewustwording en een langjarige investering vraagt. Niet alleen van organisaties die al betrokken zijn, maar ook van de samenleving als geheel. Gezondheid verbetert niet slechts door het uitvoeren van interventies, maar door breed en integraal in de samenleving gezondheid op de agenda te zetten. Gezondheid hangt samen met alle levensgebieden waarin mensen functioneren, dus werken, wonen, recreëren, ontmoeten etc. (*health in all policies*). Op al deze gebieden is dan ook actie vereist, liefst in samenhang.

4. We verbreden onze focus naar andere levensfasen (volwassenen en ouderen)

Gelet op de uitdagingen waar de regio voor staat, verbreden we onze focus: we willen niet alleen dat kinderen gezond opgroeien en gelijke kansen krijgen, maar ook dat mensen gezond blijven, zowel fysiek als geestelijk. En dat zij hierin worden gestimuleerd door hun leefomgeving. Dit resulteert in vier pijlers:

- Gezond Opgroeien;
 - o Deze pijler bouwt verder op de uitgewerkte Trendbreukaanpak voor vijf levensfasen. Lokaal zullen wij hiermee een koppeling maken met onze OKO (Opgroeien in een Kansrijke Omgeving)-aanpak.
- Gezond Blijven;
 - o We gaan ons meer richten op de ouder wordende inwoners en op inwoners die we met het bestaande aanbod niet of onvoldoende bereiken
- Gezonde Geest;
 - o Deze pijler zet in op het versterken van de mentale veerkracht van mensen.
- Gezonde Leefomgeving;
 - o Deze pijler zet in op de gezondheidswinst die buiten het domein zorg en gezondheid te boeken valt. De kwaliteit en de inrichting van de leefomgeving heeft invloed op hoe gezond je bent en hoe gezond je je voelt. Daarbij streven we naar een gezonde leefomgeving die ontmoeten en bewegen stimuleert, die schoon en sociaal veilig is en die toegankelijk is voor álle inwoners.

5. Het gezondheidsbeleid sluit zoveel mogelijk aan bij de andere ontwikkelingen binnen het sociaal domein, de publieke gezondheid en de zorg

zoals de samenwerkingsafspraken in het Gezond en Actief Leven Akkoord (GALA), het Integraal Zorg Akkoord (IZA) en de uitgangspunten van het Regioplan Zuid-Limburg 2023. In zekere zin bevestigen GALA en IZA de goede richting die we in Zuid-Limburg al waren ingeslagen. Onder de paraplu van de Trendbreukaanpak werken al veel partijen samen. Het huidige regionale gezondheidsbeleid is daar de basis voor. Ook zullen we de koppeling maken met onze OKO-aanpak. OKO maakt (beperkt) onderdeel uit van GALA. Als OKO-gemeente gaan wij hier nadrukkelijker gezamenlijk mee aan de slag.

6. De Zuid-Limburgse (jongeren)adviesraden zijn in de gelegenheid gesteld hun advies over het beleidsplan uit te brengen.

Ter verduidelijking en bespreking is er begin dit jaar een bijeenkomst voor hen georganiseerd. Allen hebben een adviesaanvraag ontvangen en de meesten hebben hiervan ook gebruik gemaakt.

Financiële onderbouwing

Dit voorstel heeft géén financiële consequenties. De uitvoering wordt gerealiseerd via reeds bestaande vastgestelde uitvoeringsplannen. De financiering daarvan past binnen de bestaande kaders, waarbij middelen vanuit GALA en IZA uiteraard worden ingezet. De GGD Zuid-Limburg is een belangrijke uitvoerder van het regionaal gezondheidsbeleid en een belangrijk gedeelte van de uitvoering wordt dan ook gedekt vanuit de begroting van de GR GGD Zuid-Limburg. Het regionaal gezondheidsbeleid is echter ook een gezamenlijke, regionale opgave. Dankzij o.a. Trendbreuk werken we in de regio op dit punt al geruime tijd samen aan het verbeteren van de gezondheidssituatie van onze inwoners. Dit wil zeggen dat ook andere samenwerkingspartners hun steentje bijdragen. Denk aan bijvoorbeeld de welzijnspartijen, zorgorganisaties en het onderwijs. Deze organisaties kennen vaak andere financieringsstromen (bv. Onderwijsmiddelen, Wlz, Wmo), soms ook vanuit een subsidierelatie met de gemeente.

- **Gezond Opgroeien** wordt grotendeels ingevuld door het Programmaplan Trendbreuk. De financiering daarvan is afgedekt binnen de begroting van de GGD (programmabureau en JGZ-onderdelen), via IZA (regionale coördinatie) en de interventies worden gefinancierd binnen de begrotingen van de uitvoerende organisaties zelf. De voorzetting van Trendbreuk als genoemd in dit regionaal gezondheidsbeleid vindt plaats binnen deze kaders.
- **Gezond Blijven** Bestaande inzet als Welzijn op Recept, Gecombineerde Leefstijl Interventie, Ketenaanpak Valpreventie, Een Tegen Eenzaamheid worden momenteel gefinancierd vanuit GALA en IZA en gemeentelijke middelen. Deze middelen staan met de aangekondigde landelijke bezuinigingen ter discussie. Daarnaast kan de ambitie behorende bij Gezond Blijven ook versterkt worden door, binnen bestaande inzet in het reguliere welzijnswerk en andere gemeentelijke inzet, ook samen met andere partners als woningcorporaties en informele organisaties te werken aan gezondheid, zonder dat hiervoor noodzakelijkerwijs extra investeringen nodig zijn.
- **Gezonde Geest:** De inzet binnen de pijler Gezonde Geest richt zich met name op het in kaart brengen en analyseren wat al allemaal binnen de regio gebeurt aan preventie op het gebied van mentale gezondheid en hoe dit sterker verbonden kan worden met andere inzet binnen de andere pijlers. Ook hier vindt inzet regionaal en lokaal plaats vanuit GALA Mentale Gezondheid en mogelijk vanuit IZA met transformatiegelden voor het transformatieplan mentale gezondheid. Ten aanzien van de aanpak suïcidepreventie worden van rijkswege middelen beschikbaar gesteld voor de organisatie en uitvoering. Deze moet kostendekkend worden ingericht waarbij in deze nota wordt uitgesproken dit zoveel mogelijk regionaal vorm te geven.
Gezonde Leefomgeving Deze pijler richt zich op het versterken van de verbinding tussen beleidsvelden en een grotere, vroegtijdige betrokkenheid van gezondheid bij met name de ontwikkelingen in en van de fysieke leefomgeving. Ook hier vindt regionaal en lokaal inzet plaats vanuit o.a. GALA Gezonde Leefomgeving. Voor de versterking van infectieziekte-bestrijding en pandemische paraatheid (VIP) zijn we afhankelijk van Rijksfinanciering.

Bijdrage aan strategische toekomstvisie 2040:

In de strategische toekomstvisie is vermeld dat we werken aan de kwaliteit van leven van onze inwoners, door zoveel als mogelijk in te zetten op preventie voor jong en oud. Dit gezondheidsbeleidsplan sluit naadloos aan bij deze ambitie.

Met het nieuwe gezondheidsbeleid wordt ingezet op preventie, het stimuleren van gezondheidsbewustzijn van kinds af aan en het verbeteren van de mentale en de fysieke gezondheid van al onze burgers. Het gezondheidsbeleid richt zich niet alleen op ziektepreventie door in te zetten op verhoging van de vaccinatiegraad, maar ook op het bevorderen van veerkracht, welzijn en eigen regie voor alle inwoners. Ook benadrukken we in dit regionale gezondheidsbeleid dat de aanwezigheid van groen bijdraagt aan de gezondheid van mensen en dat het belangrijk is dat de ruimtelijke inrichting daarvan getuigt. Daarnaast zetten we in op beweging en gezonde voeding, o.a. via Gezonde Scholen, een rookvrije start en omgeving voor kinderen, het gezonder maken van de omgeving waarin wordt gesport en waar kinderen veilig buiten kunnen spelen en via leefstijlinterventies voor jong en oud.

Relevante beschikbare achtergrondinformatie

1. Concept regionaal gezondheidsbeleid ZL 2025-2030 "Gezondheid nu, voor later!"

Burgemeester en Wethouders,

de Secretaris,

ValidSigned door Carolien Klesman
op 09-07-2025

de Burgemeester,

ValidSigned door Marion Leurs-Mordang
op 09-07-2025

